

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง ทารือเกี่ยวกับการจัดตั้งหน่วยงานของ สสวท. ในรูปบริษัทจำกัด 26 พ.ย. 2545

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๕๑๐๖/๒๙๓๒ ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความว่า สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ตามพระราชบัญญัติสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินและไม่เป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ และกฎหมายอื่น มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมพัฒนาและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สามารถหารายได้เพื่อพัฒนาองค์กรและลดการพึ่งพางบประมาณของรัฐซึ่งมีอยู่อย่างจำกัด ดำริจะจัดตั้งหน่วยงานในรูปบริษัทจำกัดขึ้นแทนสำนักพัฒนาธุรกิจที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการศึกษา วิเคราะห์ วางแผน เพื่อหารายได้เพิ่มเติมจากทรัพย์สินทางปัญญาของ สสวท. ตลอดจนพัฒนา กิจกรรมเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยหน่วยงานที่จะจัดตั้งขึ้นนี้ สสวท. จะเป็นผู้ถือหุ้นของบริษัทนี้ ทั้งหมด การบริหารจัดการจะอยู่ในรูปของบริษัทจำกัด มีข้อบังคับและระเบียบของตนเองที่ออกโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารบริษัทฯ ไม่ใช่ข้อบังคับและระเบียบของ สสวท. อีกต่อไป ทั้งนี้ เพื่อให้การบริหารจัดการคล่องตัวและมีประสิทธิภาพเช่นเดียวกับธุรกิจเอกชน ในการนี้ สสวท. ได้หารือ กับที่ปรึกษากฎหมายเอกชน (บริษัท ที่ปรึกษากฎหมายอินเตอร์เนท จำกัด) และที่ปรึกษากฎหมายของ สสวท. ซึ่งเป็นอัยการจังหวัดประจำกรม สำนักงานที่ปรึกษากฎหมาย สำนักงานอัยการสูงสุด ซึ่งทั้งสอง หน่วยงานมีความเห็นแตกต่างกัน สรุปได้ดังนี้

๑. ที่ปรึกษากฎหมายเอกชน (บริษัท ที่ปรึกษากฎหมายอินเตอร์เนท จำกัด) เห็นว่า การที่ สสวท. เป็นนิติบุคคล เป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ และพระราชบัญญัติ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้ให้อำนาจตามมาตรา ๙ (๓) ในการกระทำการต่าง ๆ ภายในขอบวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ในมาตรา ๗ ซึ่ง สสวท. สามารถทำ ความตกลง ร่วมมือ หรือร่วมทุน ซึ่งหมายถึงการตกลงหรือเข้าไปถือหุ้นร่วมกับบุคคล นิติบุคคล องค์กร หรือหน่วยงานในประเทศและต่างประเทศได้ ถึงแม้ว่าจะไม่มีกำหนดไว้ชัดแจ้งในกฎหมายให้ สสวท. กระทำได้ และในสภาวะการณ์ปัจจุบัน องค์กรของรัฐควรพยายามหารายได้เพื่อลดการพึ่งพางบประมาณ แผ่นดินซึ่งมีอยู่จำกัด

ส่งพร้อมหนังสือที่ นร ๐๙๐๑/๒๐๐๙ ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๒. ที่ปรึกษากฎหมายของ สสวท. (สำนักงานที่ปรึกษากฎหมาย สำนักงานอัยการสูงสุด) เห็นว่า สสวท. ไม่อาจจัดตั้งบริษัทจำกัดขึ้นเพื่อประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการผลิตและจำหน่ายสื่อการเรียน การสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพราะมาตรา ๗ และมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติสถาบันส่งเสริม การสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. ๒๕๔๑ ไม่ได้ให้อำนาจไว้

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๘) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนสถาบัน ส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า สถาบันส่งเสริม การสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจะดำเนินกิจการต่าง ๆ ได้ภายใต้กรอบวัตถุประสงค์ตามที่ระบุไว้ใน มาตรา ๗^{*} แห่งพระราชบัญญัติสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. ๒๕๔๑ ตลอดจน กิจการที่เกี่ยวข้อง จำเป็น หรือเป็นการส่งเสริมการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของ สสวท. เท่านั้น โดย สสวท. มีอำนาจกระทำการต่าง ๆ ตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๙^๖ แห่งพระราชบัญญัติสถาบันส่งเสริม การสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. ๒๕๔๑ การที่ สสวท. จะจัดตั้งบริษัทจำกัดขึ้นเพื่อดำเนินการ

* มาตรา ๗ ให้สถาบันเป็นนิติบุคคลและเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมาย ว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินและไม่เป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายอื่น มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(๑) ริเริ่ม ดำเนินการ และส่งเสริมการค้นคว้าและวิจัยหลักสูตร วิธีสอน และการประเมินผลการเรียน การสอนเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยีทุกระดับการศึกษา

(๒) ส่งเสริมและดำเนินการฝึกอบรมครู อาจารย์ นักเรียน นิสิต และนักศึกษาเกี่ยวกับการเรียน การสอนวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี

(๓) ส่งเสริมและดำเนินการค้นคว้า ปรับปรุง และจัดทำแบบเรียน แบบฝึกหัด เอกสารทางวิชาการ และสื่อการเรียนการสอนทุกประเภท ตลอดทั้งประดิษฐ์อุปกรณ์เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี

(๔) ส่งเสริมและดำเนินการประเมินมาตรฐานแบบเรียน แบบฝึกหัด เอกสารทางวิชาการ สื่ออุปกรณ์ การเรียนการสอน และการประเมินมาตรฐานการจัดการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี

^๖ มาตรา ๙ ให้สถาบันมีอำนาจกระทำการต่าง ๆ ภายใต้วัดวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๗ และอำนาจ เช่นว่ามีให้รวมถึง

(๑) ซื้อ สร้าง จัดหา โอน รับโอน เช่า ให้เช่า เช่าซื้อ ให้เช่าซื้อ แลกเปลี่ยน ถูกรวมสิทธิ์ มีสิทธิ ครอบครองหรือมีทรัพย์สินต่าง ๆ และจำหน่ายสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์ ตลอดจนรับทรัพย์สินที่มีผู้ยกย่อง หรืออุทิศให้

(๒) กู้ยืมเงินหรือให้กู้ยืมเงินโดยมีหลักประกันด้วยบุคคลหรือทรัพย์สินหรือลงทุน ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ ในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในมาตรา ๗

(๓) ทำความตกลง ร่วมมือหรือร่วมทุนกับบุคคล นิติบุคคล องค์กรหรือหน่วยงานในประเทศและ ต่างประเทศ ในกิจการที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี

(๔) จัดตั้งและดำเนินงานศูนย์ปฏิบัติการวิจัยและพัฒนา สำนักงานสาขาในส่วนภูมิภาค ห้องสมุด และ พิพิธภัณฑสถานเพื่อรวบรวมตัวอย่างอุปกรณ์การเรียนการสอนเป็นหลักฐานอ้างอิง และอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการ ส่งเสริมการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี

(๕) ให้ประกาศนียบัตรและหนังสือรับรองในกิจกรรมที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถาบันตามมาตรา ๗

(๖) รวบรวม จัดพิมพ์โฆษณา และเผยแพร่ความรู้ กรรมวิธี และข่าวสารเกี่ยวกับการเรียนการสอน วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี และงานอื่นของสถาบัน

(๗) จัดให้มีทุนเพื่อการศึกษา การค้นคว้า การวิจัยและพัฒนา ตลอดทั้งการฝึกอบรมเกี่ยวกับ การเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี

(๘) ดำเนินกิจการอื่นใดเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถาบัน

ในเชิงพาณิชย์ เพื่อแสวงหารายได้จากทรัพย์สินของ สสวท. นั้น เมื่อพิจารณาถึงความมุ่งหมายในการจัดตั้งบริษัทจำกัดแล้ว เห็นได้ว่าการดำเนินการดังกล่าวมีลักษณะเป็นกิจการที่กระทำไปเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี อันเป็นกิจการที่ สสวท. มีอำนาจกระทำได้ตาม มาตรา ๗^๑ รวมทั้งเป็นกิจการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๙^๒(๓) และ (๔) ด้วย สสวท. จึงอาจจัดตั้งบริษัท จำกัดขึ้น เพื่อดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์ของ สสวท. ได้

(นางสาวพรทิพย์ จਾਲะ)

รองเลขาธิการฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๕๕

^๑ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๒ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น